

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2023 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:**

**Przewodniczący SSA Bogusław Tocicki**

**Protokolant: Magdalena Szymczak**

**przy udziale prokuratora Prokuratury (...) Artura Jończyka**

**po rozpoznaniu 13 czerwca 2023 r.**

**sprawy M. L. (1) oskarżonego o czyn z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.**

**na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego**

**od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu**

**z 17 marca 2023 r. sygn. akt III K 140/22**

**I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego M. L. (1) w ten sposób, że:**

a) **w miejsce kary wymierzonej w punkcie I części rozstrzygającej, na podstawie art. 119 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 57a § 1 k.k., po zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a k.k. oraz art. 35 § 1 k.k., wymierza mu karę 3 (trzech) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie, zaliczając na jej poczet – na podstawie art. 63 § 1 k.k. – okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 19 września 2022 r. od godz. 09:55 do dnia 20 września 2022 r. do godz. 15:50 (2 dni), przyjmując ten okres za równoważny 4 (czterem) dniom ograniczenia wolności;**

b) **uchyla orzeczenia zawarte w punktach: II, III, IV i VII części rozstrzygającej, a także orzeczenie o opłacie zawarte w punkcie VIII części rozstrzygającej;**

**II. na podstawie art. 440 k.p.k. zmienia uzasadnienie zaskarżonego wyroku w następujący sposób:**

a) **w punkcie: „1.1. Fakty uznane za udowodnione” w rubryce: „Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione”, zdanie rozpoczynające od słów: „ Z uwagi na narodowość sąsiadów M. L. (1) wielokrotnie zwracał się do O. G. ”, w miejsce zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), kończy słowami: „ wyzywał ją słowami obelżywymi i w wulgarnej formie żądał, aby wróciła na Ukrainę. ”;**

b) **w punkcie: „1.1. Fakty uznane za udowodnione” w rubryce: „Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione”, zdanie rozpoczynające od słów: „ Po wyjściu z mieszkania oskarżony zaczął wymachiwać w kierunku pokrzywdzonego pałką teleskopową o długości 21 cm oraz maczetą o długości 35 cm, krzycząc jednocześnie: "ja Cię zabiję", w miejsce dalszych zacytowanych**

**tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), kończy słowami: „ wyzywał pokrzywdzonego słowami obelżywymi i w wulgarnej formie żądał, aby wrócił na Ukrainę. ”;**

**c) w punkcie: „2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)” w rubryce: „Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu”, zdanie rozpoczynające od słów: „ Wyjaśnieniom tym przeczą zeznania świadków W. G. (1) i O. G., z których wynika, że konflikt pomiędzy małżeństwem, a oskarżonym narastał od dłuższego czasu, a jego wyłącznym podłożem były kwestie związane z narodowością państwa G., świadczą o tym słowa wielokrotnie wypowiedziane przez oskarżonego, w tym również podczas zdarzenia, m.in.”, w miejsce dalszych zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), kończy słowami: „ zawierające wyzwiska pod adresem państwa G. i żądania, aby wrócili na Ukrainę, wypowiedziane w wulgarnej formie. ”;**

**d) w punkcie: „3. Podstawa prawna wyroku” w rubryce: „Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej”, zdanie rozpoczynające od słów: „ Podobnie podczas zdarzenia oskarżony wyraźnie zaznaczał swe uprzedzenia wobec pokrzywdzonych grożąc W. G. (1) słowami: „zabiję Cię”, w miejsce dalszych zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), kończy słowami: „ oraz wystawiając środkowy palec wobec O. G. i w wulgarnej formie żądając od W. i O. G., aby wrócili na Ukrainę.”;**

**III. w pozostałej części zaskarżony wyrok i jego uzasadnienie utrzymuje w mocy;**

**IV. zasądza od oskarżonego M. L. (1) na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania odwoławczego w wysokości 140,- (stu czterdziestu) złotych, na co składa się 20,- złotych tytułem zryczałtowanych wydatków Skarbu Państwa w tym postępowania oraz 120,- złotych opłaty za obie instancje.**

## UZASADNIENIE

Mimo wymogów określonych w przepisie art. 99a § 1 k.p.k., a także w przepisach Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania (Dz.U z 2019r. poz. 2349), w niniejszej sprawie odstąpiono od opracowania uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego na formularzu UK, sporządzając uzasadnienie wyroku w sposób tradycyjny. Odstępstwo od tej zasady podyktowane zostało koniecznością zagwarantowania stronom postępowania prawa do rzetelnego procesu, który obejmuje także postępowanie odwoławcze, a to w kontekście art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności.

Było to podyktowane tym, że forma oraz treść formularza w realiach niniejszej sprawy skutkowałaby niemożnością dotrzymania konwencyjnego standardu rzetelnego procesu. Należy podzielić stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w wyroku z dnia 11 sierpnia 2020r. (sygn. akt I KA 1/20), w który to, w ślad za prof. P. H. (por. „Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Komentarz, tom I red. L. Garlicki, Warszawa 2010, str. 305-306) uznał, że „wprawdzie prawo do dwuinstancyjnego rozpoznania sprawy karnej nie wynika wprost z art. 6 Konwencji, jest jednak oczywiste, że skoro w systemie prawa polskiego umieszczono prawo do zaskarżenia wyroku wydanego w pierwszej instancji, to takie państwo – strona Konwencji przewidując możliwość wniesienia apelacji od wyroku, musi zapewnić do niej skuteczny dostęp, a co za tym idzie musi gwarantować odpowiednimi instrumentami procesowymi rzetelność samego postępowania odwoławczego”, a w konsekwencji, iż „aby nie doszło do naruszenia prawa strony do rzetelnego procesu sądowego (na etapie odwoławczym) opisanego w art. 6 ust. 1 EKPC, tak, jak jest on ujmowany i tłumaczony przez orzecznictwo ETPC, zwłaszcza że w systemie prawa polskiego istnieje nadzwyczajny środek zaskarżenia (kasacja), który może być oparty na naruszeniu prawa procesowego (w tym naruszeniu art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.), konieczne jest by kontrola ta w aspekcie standardu konwencyjnego realizowana była przez sąd odwoławczy, jak też i Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego”. Nie ulega przecież wątpliwości, iż kontrola ta może być dokonana jedynie poprzez zapoznanie się z argumentami sądu, przemawiającymi za przyjętym rozstrzygnięciem. Tym samym jakość uzasadnienia wyroku jest istotnym

elementem prawa. Obligatoryjne nakazanie sporządzenia uzasadnień w formie formularzy (art. 99a § 1 k.p.k.), nie dawałoby w realiach niniejszej sprawy właściwego instrumentarium procesowego dla zrealizowania standardu prawa do rzetelnego procesu, gdyż niejednokrotnie, zwłaszcza w sprawach wieloosobowych i wielowątkowych, zarzuty ujęte w części wstępnej apelacji nie przystają do jej wniosków lub wykluczają się od strony formalnoprawnej, czy pozostają oderwane od wskazanej podstawy odwoławczej, bądź też formułowane są dopiero w uzasadnieniu.

W omawianej sprawie zakres podmiotowo-przedmiotowy sprawy, sposób sporządzenia apelacji (w tym charakter podniesionych zarzutów), w odniesieniu do przedmiotu samej sprawy oraz tych elementów, które musiały być brane pod uwagę z urzędu, prowadzi do wniosku, że sporządzenie uzasadnienia na formularzu UK 2 nie w pełni realizowałoby wymogi rzetelnego i konkretnego ustosunkowania się w toku postępowania do każdego istotnego argumentu zawartego w apelacji, a przede wszystkim przedstawienia konkluzji, które dla stron byłyby czytelne i wskazywałyby w jaki sposób dany wniosek został wyprowadzony.

Uzasadnienie stanowiska tut. Sądu stanowią nadto orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz ETPC. Zważyć bowiem należy, że w sytuacji, kiedy art. 91 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, iż „umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową” oraz wobec jednoczesnego stwierdzenia, że formularz nie pozwala na realizowanie obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. zaniechanie sporządzenia uzasadnienia formularzowego okazało się konieczne.

Sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób tradycyjny znajduje oparcie w stanowisku Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w wyroku z dnia 19.12.2006r. w sprawie P 37/05 (OTK-A 2006/11/177). Stosowany zatem wprost przepis art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności (Dz.U z 1993r., poz. 61, poz. 284 ze zm.) obliguje sąd drugiej instancji do odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do każdego istotnego – na tle konkretnej sprawy – argumentu. Tym samym brak odniesienia do takiej argumentacji stanowi o naruszeniu standardu rzetelnego procesu (tak m.in. ETPC w wyroku z 9.12.199r. Riuz Torija przeciwko Hiszpanii, A. 303-A, w: M.A. Nowicki: „Europejski Trybunał Praw Człowieka, Orzecznictwo, tom 1, Zakamycze 2001, s. 515- 516 i SN w wyroku z 16.01.2007r., sygn. akt V KK 328/06, z 6.04.2011r., sygn. akt V KK 368/10 i inne). Podobne stanowisko przedstawił Trybunał Konstytucyjny na tle art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, wskazując że uzasadnienie orzeczeń jest decydującym komponentem prawa do rzetelnego procesu sądowego i podstawą kontroli zewnętrznej orzeczenia przez organ wyższej instancji, bowiem dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem (wyrok TK z 16.01.2006r., sygn. SK 30/05, OTK-A 2006, nr 1 poz. 2, teza 4.3 uzasadnienia).

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając także stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w sprawie P 37/05 oraz Sądu Najwyższego przedstawione w sprawie I KA 1/20, formułujące obowiązek sądu odwoławczego do każdorazowej oceny, w związku z kategoriycznym brzmieniem art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k., czy w danej sprawie może sporządzić uzasadnienie swojego wyroku na formularzu UK 2, nie naruszając podstawowych gwarancji strony do rzetelnego procesu odwoławczego, Sąd Apelacyjny w sprawie omawianej odstąpił od sporządzenia uzasadnienia w formie przewidzianej w art. 99a § 1 k.p.k.

**Prokurator Prokuratury (...) skierował do Sądu Okręgowego w Opolu akt oskarżenia przeciwko M. L. (2) o to, że:**

- w dniu 17 września 2022r. w O., przy ul. (...), działając publicznie i bez powodu, okazując rażące lekceważenie porządku prawnego, kierował groźby pozbawienia życia i uszkodzenia ciała W. G. (1), w ten sposób, że wymachiwał w kierunku pokrzywdzonego maczetą o długości ostrza 35 cm i pałąk teleskopową o długości 21 cm, a następnie użył wobec W. G. (1) przemocy w ten sposób, że zadał mu wskazaną wyżej maczetą uderzenie w czoło powodując rozcięcie naskórka w okolicy czoła, powodując obrażenia ciała w postaci rozcięcia naskórka na czole, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres krótszy niż dni siedem, a powyższego czynu dopuścił się wobec W. G. (1) z powodu jego ukraińskiej przynależności narodowej,

**- tj. o przestępstwo z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.**

**Wyrokiem z dnia 19 października 2022r. sygn. akt III K – 25/22 Sąd Okręgowy w Opolu orzekł następująco:**

I. uznał oskarżonego **M. L. (1)** za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 119 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 4 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu **M. L. (1)** w punkcie I części dyspozytywnej wyroku kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok;

III. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonego **M. L. (1)** do informowania kuratora o przebiegu okresu próby;

IV. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego **M. L. (1)** w okresie próby pod dozór kuratora sądowego;

V. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek noża typu maczeta z drewnianą rączką i pochwą skórzaną oraz metalowej pałki teleskopowej koloru czarnego uznanych za dowód rzeczowy i zarejestrowanych w wykazie dowodów rzeczowych Drz (...) - (...) i opisanych w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) – na k. 97 akt sprawy;

VI. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego **M. L. (1)** środek kompensacyjny w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w części poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego W. G. (1) kwoty w wysokości 2.000,- (dwóch tysięcy) złotych;

VII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu **M. L. (1)** na poczet wymierzonej mu w pkt I części dyspozytywnej wyroku kary pozbawienia wolności, okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci zatrzymania w okresie od dnia 19 września 2022r. od godz. 09:55 do dnia 20 września 2022r. do godz. 15:50 przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności jest równy jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

VIII. na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego **M. L. (1)** na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące: wydatki w wysokości 290,- (dwustu dziewięćdziesięciu) złotych i opłatę w wysokości 120,- (stu dwudziestu) złotych.

**Powyższy wyrok zaskarżył obrońca z wyboru oskarżonego M. L. (1), adv. Ł. W., który powołując się na przepisy art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. orzeczeniu temu zarzucił:**

I. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 57 a § 1 k.k., poprzez jego zastosowanie w sprawie skutkujące przyjęciem, że oskarżony działał publicznie i bez powodu okazując rażące lekceważenie porządku prawnego, podczas gdy oskarżyciel publiczny, w samych zarzutach aktu oskarżenia nie ujął i nie opisał żadnych znamion czynów chuligańskich, a następnie Sąd I instancji znamion tych nie opisał w sentencji i uzasadnieniu wyroku, a zachowanie oskarżonego nie wykraczało poza znamiona przypisanego mu czynu z art. 157 § 2 k.k., nie wypełniając jednocześnie dodatkowej kwalifikacji z art. 57a k.k.;

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, przy jednoczesnym naruszeniu zasady obiektywizmu i pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść M. L. (1), a w szczególności:

a) wyjaśnień oskarżonego, z których wynika, że konflikt pomiędzy nim, a W. G. (1) miał wyłącznie podłoże konfliktu sąsiedzkiego, nie związanego w żaden sposób z narodowością pokrzywdzonego, a nie konfliktu na tle narodowościowym,

b) zeznań O. G., A. G. (1), M. G. i K. K., którzy to świadkowie spójnie i logicznie zeznawali, że oskarżony nigdy do synów pokrzywdzonego A. G. (1) i M. G. nie kierował gróźb i wulgaryzmów obrażających obywateli Ukrainy, a jedyną

osobą, z którą jest on skonfliktowany jest O. G., jednak jest to konflikt obustronny, albowiem ta również pod adresem oskarżonego kierowała słowa cyt.: „ku...wa z Polski”,

a w konsekwencji powyższego przedstawione dowody wskazują, iż przyczyną zdarzenia był wyłącznie konflikt wywołany dobijaniem się pokrzywdzonego do okien oskarżonego, na co ten gwałtownie zareagował, zaś Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że M. L. (1) dokonał przypisanego mu czynu na tle narodowościowym;

III. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia, a to zeznań pokrzywdzonego W. G. (1) na okoliczności dotyczące użytego kija, jego wcześniejszej lokalizacji, momentu sięgnięcia po ten przedmiot, które zawierają nieścisłości, co również zauważył Sąd I instancji (str. 4 uzasadnienia), a w konsekwencji Sąd błędnie ustalił kto był inicjatorem konfliktu, oraz że M. L. nie został sprowokowany przez W. G. uderzeniem w okna jego mieszkania;

IV. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia, w szczególności wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadka W. G. (1), poprzez ustalenie, że czyn popełniony przez oskarżonego cechował znaczny stopień społecznej szkodliwości, w sytuacji gdy Sąd I instancji nie wziął pod uwagę okoliczności łagodzących, tj. prowadzenia przez M. L. (1) nienagannego życia przed popełnieniem czynu oraz zachowanie po jego popełnieniu – załagodzenie konfliktu, ca nadto prowokacyjnego i wyzywającego zachowania pokrzywdzonego, który dobijał się do okien mieszkania oskarżonego nawołując do konfrontacji, co w konsekwencji doprowadziło do wymierzenia oskarżonemu rażąco dolegliwej kary;

V. błąd w ustaleniach stanu faktycznego przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, w związku z niewłaściwą oceną materiału dowodowego sprawy i ukształtowaniem przekonania Sądu na podstawie wybranych, a nie wszystkich dowodów, ocenionych dowolnie, a nie swobodnie, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. L. (1) kierował groźby pozbawienia życia i uszkodzenia ciała W. G. (1), a następnie użył wobec W. G. (1) przemocy, czego dopuścił się wobec W. G. (1) z powodu jego ukraińskiej przynależności narodowej, podczas gdy z zeznań samego pokrzywdzonego wynika, iż powodem konfliktu było niewłaściwe potraktowanie O. G. przez M. L. (1), a zdarzenie z udziałem pokrzywdzonego i oskarżonego nie miało związku z narodowością W. G. (1);

VI. błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, w związku z niewłaściwą oceną materiału dowodowego sprawy i ukształtowaniem przekonania Sądu na podstawie wybranych, a nie wszystkich dowodów, ocenionych dowolnie, a nie swobodnie, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony nie zasługuje na dobrodziejstwo warunkowego umorzenia postępowania, podczas gdy wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, M. L. (1) nie był dotychczas karany, oskarżony wyraził skruchę i przeprosił za swoje zachowanie, postawa sprawcy, jego warunki i właściwości osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, wobec czego zaistniały przesłanki do zastosowania warunkowego umorzenia postępowania.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca z wyboru oskarżonego M. L. (1), adw. Ł. W. wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie oskarżonego M. L. (1) za winnego tego, że w dniu 17 września 2022 r. w O., przy ul. (...) wymachiwał w kierunku pokrzywdzonego W. G. (1) maczetą o długości ostrza 35 cm i pałką teleskopową o długości 21 cm. a następnie użył wobec pokrzywdzonego przemocy w ten sposób, że zadał mu pałką uderzenie w czoło powodując rozcięcie naskórka w okolicy czoła, powodując obrażenia ciała w postaci rozcięcia naskórka na czole, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres krótszy niż dni siedem, tj. czynu z art. 157 § 2 k.k.;

2) orzeczenie na podstawie art. 66 § 1 k.k. wobec oskarżonego M. L. (1) instytucji warunkowego umorzenia postępowania i zastosowanie okresu próby w wymiarze 1 roku;

3) ewentualnie – uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację obrońcy z wyboru oskarżonego M. L. (1), adw. Ł. W., prokurator Prokuratury Rejonowej w Opolu wniósł o: nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

I. Apelacja obrońcy z wyboru oskarżonego M. L. (1), adw. Ł. W. zdecydowanie nie zasługuje na uwzględnienie w części kwestionującej uznanie oskarżonego M. L. (1) za przestępstwo z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegające na tym, że w dniu 17 września 2022r. w O., przy ul. (...), działając publicznie i bez powodu, okazując rażące lekceważenie porządku prawnego, kierował groźby pozbawienia życia i uszkodzenia ciała W. G. (1), w ten sposób, że wymachiwał w kierunku pokrzywdzonego maczetą o długości ostrza 35 cm i pałką teleskopową o długości 21 cm, a następnie użył wobec W. G. (1) przemocy w ten sposób, że zadał mu wskazaną wyżej maczetą uderzenie w czoło powodując rozcięcie naskórka w okolicy czoła, powodując obrażenia ciała w postaci rozcięcia naskórka na czole, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres krótszy niż dni siedem, a powyższego czynu dopuścił się wobec W. G. (1) z powodu jego ukraińskiej przynależności narodowej.

W tym zakresie obrońca z wyboru oskarżonego M. L. (1), adw. Ł. W. nie przedstawił wiarygodnych i jednoznacznie przekonujących dowodów, które podważyłyby prawidłowe ustalenia Sądu I instancji, że oskarżony M. L. (1) działał z motywów dyskryminacyjnych (z powodu ukraińskiej przynależności narodowej pokrzywdzonego W. G. (1)), a także które przekonywałyby o błędności ustalenia, że sprawca działał w warunkach czynu chuligańskiego.

II. Na podstawie materiału dowodowego w postaci zeznań świadków: W. G. (1) (k. 3, 58-59, 123, 204-205), O. G. (k. 205-207), A. G. (2) (k. 207), M. G. (k. 207), A. H. (k. 122, 208), H. F. (k. 147, 208-209), B. C. (k. 9-10, 138), P. S. (k. 55, 209), P. W. (k. 210), uzupełnione wynikami przeszukania, zatrzymania oskarżonego, oględzin rzeczy (k. 21-23, 24, 28-31, 50-52, 124), a przede wszystkim opinią z zakresu medycyny sądowej (k. 104), jak również częściowo zeznaniami świadka K. K. (k. 210-211) i wyjaśnieniami oskarżonego M. L. (1) (k. 47, 70, 202-203), Sąd Okręgowy w Opolu prawidłowo zrekonstruował stan faktyczny.

Sąd Okręgowy w Opolu słusznie ustalił, iż oskarżony M. L. (1), mieszkający w O. przy ul. (...) nie potrafił zaakceptować mieszkających w pobliżu sąsiadów narodowości ukraińskiej, rodziny W. i O. G.. Małżonkowie G. wraz z trojgiem synów byli sąsiadami oskarżonego M. L. (1) od marca 2021r. Z uwagi na narodowość sąsiadów oskarżony M. L. (1) wielokrotnie zwracał się do O. G. w wulgarny i znieważający sposób, aby wracała na Ukrainę. Takie zachowania oskarżonego M. L. (1) nasiliły się od 2022r.

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, w dniu 17 września 2022r. małżonkowie W. i O. G. zeszli na podwórko, aby pojechać do sklepu. W. G. (1) podszedł do samochodu zaparkowanego przed domem i czekał w nim na żonę. Przed wyjściem z mieszkania O. G. wyjrzała przez okno w kuchni, a wówczas obecny na podwórku oskarżony M. L. (1) po raz kolejny użył wobec niej inwektywy. O. G. zeszła do samochodu męża i zdenerwowana poskarżyła się mężowi na zachowanie oskarżonego M. L. (1). W. G. (1) podszedł do okna mieszkania oskarżonego M. L. (1), zapukał w nie i wyraził chęć rozmowy o zachowaniu oskarżonego. W odpowiedzi na to, oskarżony M. L. (1) podszedł do okna, pokazał pokrzywdzonemu pałkę teleskopową o długości 21 cm oraz maczetę o długości 35 cm, a potem wyszedł z tymi przedmiotami na podwórko. Aby zapewnić sobie obronę przed sprawcą, W. G. (1) poprosił żonę, aby podała mu leżący nieopodal kijek, co też uczyniła.

Natomiast bezpośrednio po wyjściu na podwórko, oskarżony M. L. (1) zaczął wymachiwać w kierunku pokrzywdzonego opisanymi wyżej przedmiotami: pałką teleskopową o długości 21 cm oraz maczetą o długości 35

cm, grożąc mu zabójstwem oraz w wulgarnej i znieważającej formie domagając się od niego, aby wrócił na Ukrainę. W. G. (1) podjął obronę, lecz mimo to oskarżony M. L. (1) ugodził mężczyznę maczetą, powodując u niego rozcięcie naskórka na czole, które to obrażenie naruszyło czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia pokrzywdzonego na okres krótszy niż 7 dni. Kiedy sąsiedzi obserwujący zaczęli krzyczeć, oskarżony M. L. (1) odstąpił od ataku i wrócił do swego mieszkania, zaś pokrzywdzony W. G. (3) wezwał policję.

W związku z tym Sąd I instancji słusznie uznał, że oskarżony M. L. (1) dopuścił się przestępstwa z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz w zw. z art. 57a § 1 k.k., gdyż z powodu przynależności rasowej publicznie znieważył pokrzywdzonego słowami uznanymi powszechnie za obelżywe oraz użył wobec niego przemocy, zadając uderzenie i powodując obrażenia ciała W. G. (1). Działanie oskarżonego M. L. (1) miało charakter publiczny, gdyż było dostępne dla nieograniczonej liczby osób, „w biały dzień”, na podwórku, gdzie wychodziły okna wielu mieszkańców, a zdarzenie bezspornie widziało co najmniej kilka osób. Od strony przedmiotowej znamię publiczności zachodzi bowiem wtedy, gdy rzecz dzieje się w miejscu ogólnie dostępnym dla nieokreślonych indywidualnie osób postronnych w warunkach możliwości bezpośredniego powzięcia wiadomości przez te osoby. Oskarżony musiał mieć także świadomość publiczności działania, a więc tego że jego działanie dojdzie lub może dojść do wiadomości nieokreślonej liczby osób oraz taką możliwość przewidywał i na nią się godził (por. Uchwała SN z dnia 20 września 1973 r. sygn. VI KZP 26/73 - OSNKW 1973, z. 11, poz. 132; wyrok SN z dnia 26 marca 1973 r. sygn. Rw 279/73 – OSNKW 1973, z. 7–8, poz. 101; także R.A. S. – Przepięstwo publicznego znieważania grupy ludności lub osoby z powodu dyskryminacyjnego (art. 257 k.k.) – Prokuratura i Prawo 2006, nr 6, s. 26-27).

Oskarżony nie ograniczył się do publicznego znieważenia pokrzywdzonego, lecz także dopuścił się wobec niego „przemocy” przekraczającej kategorię „naruszenia nietykalności cielesnej” z art. 257 § 1 k.k., gdyż zadawał ciosy pokrzywdzonemu Ukraincowi, odróżniającego się sposobem mówienia od innych sąsiadów i powodując u niego obrażenia ciała, naruszające czynności narządów ciała poniżej 7 dni (art. 157 § 2 k.k.), co nakazywało stosowanie w tym wypadku także przepisu art. 119 § 1 k.k.. Jak słusznie bowiem zauważono w doktrynie prawa karnego (A. M.), przepis art. 119 § 1 k.k. penalizuje stosowanie przemocy fizycznej lub groźby bezprawnej wobec grupy ludności lub nawet poszczególnej osoby, opartej na motywach dyskryminacyjnych i jest typem kwalifikowanym w stosunku do przewidzianego w art. 257 k.k. przestępstwa publicznego naruszenia nietykalności cielesną innej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej lub bezwyznaniowości albo naruszenia nietykalności cielesnej innej osoby z takiego powodu lub powodów. Autor ten słusznie opowiada się za przyjmowaniem kwalifikacji prawnej z art. 119 § 1 k.k. do przejawów stosowania przemocy bardziej intensywnej niż wyłącznie naruszenie nietykalności cielesnej w rozumieniu art. 257 § 1 k.k. (A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, LEX, 2007, wyd. IV – teza 1 do art. 119 k.k.). Do takich należało z pewnością uderzenie Syryjczyka, a przy spowodowanie obrażeń ciała u jednego z nich, co potwierdziła opinia sądowo-lekarska dot. obrażeń doznanych przez pokrzywdzonego W. G. (1) (k. 104).

Przepięstwa z art. 119 § 1 k.k. i art. 257 k.k. należą do przestępstw umyślonych popełnionych wyłącznie z zamiarem bezpośrednim o szczególnym zabarwieniu (*dolus directus coloratus*). Popelnia je ten, kto z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu bezwyznaniowości, stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby (art. 119 § 1 k.k.), a także z tych powodów publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególne osobę lub narusza nietykalność cielesną innej osoby (art. 257 k.k.). Zamiar bezpośredni jest związany ze szczególnym nastawieniem sprawcy, związanym z pobudkami dyskryminacyjnymi, dla których dopuszcza się wymienionych zachowań (por. M. Fleming, J. Wojciechowska [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz pod red. A. Wąska, tom I, s. 27; M. Szewczyk [w:] A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, Z. Ćwiąkalski, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Rodzynkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117-277 k.k., Zakamycze, 2006, wyd. II – teza 11 do art. 119 k.k.; E. Pływaczewski [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz pod red. A. Wąska, tom II, s. 420-421; A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, LEX, 2007, wyd. IV – teza 2 do art. 257 k.k.; a także M. Budyn-Kulik [w:] M. Mozgawa (red.), M. Budyn-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, Kodeks karny. Komentarz praktyczny, Oficyna, 2010, wyd. III – teza 6 do art. 119 k.k.; odosobniony pogląd, że przestępstwo z art. 257 k.k. może być popełnione umyślnie w zamiarze bezpośrednim lub ewentualnym przedstawił Z. Ćwiąkalski [w:] A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, Z. Ćwiąkalski, M.

Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Rodzynkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117-277 k.k., Zakamycze, 2006, wyd. II – teza 12 do art. 257 k.k.).

Mimo zamiaru bezpośredniego, sprawca może być jednak różnie motywowany do działań rasistowskich, w tym z powodu ideologii faszystowskiej, fundamentalizmu religijnego lub wojującego ateizmu, czy też mieć podłoże materialne, np. chęć zwalczania konkurencji (R.A. S. – Przepięstwo publicznego znieważania grupy ludności lub osoby z powodu dyskryminacyjnego (art. 257 k.k.) – Prokuratura i Prawo 2006, nr 6, s. 34).

Należy w całości podzielić przedstawiony już przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w przeszłości pogląd, że „dla bytu przestępstw z art. 119 § 1 k.k. i art. 257 k.k. nie jest istotne, czy sprawca wyznaje poglądy rasistowskie, czy też na drogę przestępstwa pchnęły go inne pobudki np. frustracja z powodu złej sytuacji materialnej i utraty pracy, tragedia rodzinna, kłótnia z dziewczyną, pobudzenie w wyniku spożycia większej ilości alkoholu itp. Przepięstwa z art. 119 § 1 k.k. i art. 257 k.k. popełnia sprawca wyczerpujący określone w tych przepisach znamiona czasownikowe, jeżeli jest motywowany chęcią dyskryminacji grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu bezwyznaniowości” (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 30.12.2010r. sygn. akt II AKa – 366/10, niepublikowany).

Analiza całokształtu zachowania oskarżonego M. L. (1) w stosunku do pokrzywdzonego W. G. (1), zrekonstruowana przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu, głównie na podstawie zeznań świadków: W. G. (1) (k. 3, 58-59, 123, 204-205), O. G. (k. 205-207), H. F. (k. 147, 208-209), wyników przeszukania, zatrzymania oskarżonego i oględzin rzeczy (k. 21-23, 24, 28-31, 50-52, 124) oraz opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej (k. 104), jasno przekonuje, że to oskarżony dążył do konfliktu i czuł się kimś lepszym od pokrzywdzonego i jego żony. Wbrew podawanym przez oskarżonego w wyjaśnieniach deklaracjom, to oskarżony M. L. (1) od dawna znieważał żonę pokrzywdzonego, O. G., a żądanie W. G. (1), aby porozmawiać o jego zachowaniu, potraktował wyłącznie jako pretekst, aby zastosować przemoc wobec sąsiada narodowości ukraińskiej.

Należy także jasno stwierdzić, że do przestępstw z art. 119 § 1 k.k. i art. 257 k.k. możliwe było zastosowanie warunków wystętku o charakterze chuligańskimi z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 21 k.k., gdyż – zdaniem obrońcy – okoliczności, o których mowa w art. 115 § 21 k.k. są elementami znamion strony przedmiotowej wymienionych przestępstw.

Po pierwsze, absolutnie oczywiste jest to, że każde działanie człowieka jest podyktowane jakąś motywacją, a zatem zawsze działaniu temu towarzyszy jakiś powód. Działanie "bez powodu" to działanie, dla którego w świetle przyjmowanych powszechnie ocen nie można znaleźć żadnego racjonalnego wytłumaczenia (por. Jarosław Majewski (w) Andrzej Zoll (red.) Kodeks karny, Część ogólna. Komentarz, Warszawa 2007, str. 1250). Szczególnie naganny powód lub oczywisty brak powodu, wskazany w art. 115 § 21 k.k. oznacza, że ustawodawca z góry założył, że pewne motywacje do działania są tak karygodne i naganne, że obiektywnie uznać je należy na działanie „bez powodu” lub „z oczywiście błędnego powodu”. Wyzywanie, poniżanie słowne i bicie kogoś dlatego, że jest odmienny rasowo lub kulturowo, nie może stanowić racjonalnego wytłumaczenia, jako będące „powodem” działania. Właśnie takie zachowania publiczne i z okazaniem rażącego lekceważenia podstawowych zasad porządku prawnego powinno podlegać surowszej ocenie prawnej na gruncie art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 21 k.k.

Po wtóre, należy w pełni zaakceptować stanowisko wyrażane już w orzecznictwie, że: „używanie przemocy, groźby bezprawnej lub znieważanie wyłącznie z powodu czyjejś przynależności narodowej, etnicznej, rasowej albo wyznaniowej nie może znajdować żadnego racjonalnego i powszechnie akceptowanego wytłumaczenia. Jest to w rozumieniu art. 115 § 21 k.k. działanie bez powodu, względnie z oczywiście błędnego powodu”, zaś „kwalifikacja czynu z art. 119 § 1 k.k. lub z art. 257 k.k. nie wyklucza zastosowania przepisu art. 57a § 1 k.k.” (wyrok SA w Białymstoku z dnia 30.10.2014r. sygn. II AKa 221/14, LEX nr 1602865).

Mając powyższe na uwadze, nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut i wnioski apelacji obrońcy oskarżonego, adw. Ł. W., aby zakwalifikować zachowanie M. L. (1) jako występek z art. 157 § 2 k.k.



Jak już wyżej wskazano, Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny, w pełni respektując wszelkie zasady procesowe przy rozpoznawaniu, w tym zasadę prawdy materialnej (art. 2 § 2 k.p.k.), zasadę bezstronności (art. 4 k.p.k.), zasadę in dubio pro reo (art. 5 k.p.k.), a także zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.). Dokonane w wyroku ustalenia faktyczne, wolne były od błędów i uwzględniały całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy (art. 410 k.p.k.). Swoje stanowisko Sąd Okręgowy w Opolu uzasadnił przekonująco, nie pomijając żadnej z istotnych okoliczności i odnosząc się do każdego istotnego i ujawnionego na rozprawie głównej dowodu. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w sposób rzeczowy odnosiło się do najistotniejszych okoliczności sprawy i wypełniało wymogi określone w przepisach art. 424 k.p.k. i pozwalało na kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku.

Nie można w żadnym wypadku doszukiwać się także naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów w tym, że Sąd I instancji uznał za niewiarygodne wyjaśnienia oskarżonego, odrzucając szereg podanych przez niego okoliczności jako nieistotnych, niewiarygodnych i wynikające wyłącznie z obaw przed odpowiedzialnością karną.

Jak wielokrotnie podkreślano w doktrynie i orzecznictwie, przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. wtedy, gdy: jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.), stanowi wyraz rozważenia wszystkich tych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.), jest wyczerpujące i logiczne - z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego - uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.). Akcentuje to szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych (por. wyrok SN z 3.09.1998r. sygn. V KKN 104/98 – Prokuratura i Prawo 1999, nr 2, poz. 6; a także wyrok S.A. w Łodzi z 20.03.2002r. sygn. II AKa 49/02 – Prokuratura i Prawo 2004, nr 6, poz. 29). Wszystkim tym wymogom, w odniesieniu do przestępstwa z art. 119 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 57a § 1 k.k., przypisanego oskarżonemu M. L. (1), Sąd Okręgowy w Opolu sprostał, nie naruszając także przepisu art. 5 § 2 k.p.k. nakładającego obowiązek rozstrzygnięcia niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego.

III. Nie był także zasadny alternatywny wniosek apelacji obrońcy oskarżonego, adw. Ł. W., aby uznać, że stopień winy i społecznej szkodliwości czynu M. L. (1) nie jest znaczny i warunkowo umorzyć względem niego postępowanie karne na podstawie art. 66 § 1 k.k. na okres 1 (jednego) roku próby.

Mimo dotychczasowej niekaralności oskarżonego M. L. (1) (k. 96, 247), a także jego warunków i właściwości osobistych (bezdzielnego kawalera, bez majątku, niemającego nikogo na utrzymaniu, o wykształceniu podstawowym, bez zawodu, zatrudnionego na stanowisku pracownika produkcji w (...), z dochodem w wysokości 4.000-5.000 zł brutto miesięcznie), nie można uznać, aby zostały spełnione warunki do warunkowego umorzenia postępowania na podstawie art. 66 § 1 k.k.

Sprzeciwiały się temu okoliczności popełnienia przestępstwa przez oskarżonego M. L. (1), przemawiające za tym, że stopień społecznej szkodliwości jego czynu jest wyższy niż „nieznaczny” po myśli art. 66 § 1 k.k. Wśród okoliczności przedmiotowych czynu należy dostrzec rodzaj dobra chronionego naruszonego przestępstwem o charakterze dyskryminacyjnym, szczególnie, że zachowanie oskarżonego było konsekwencją powtarzających się poprzednio znieważających i wulgarnych zachowań względem żony pokrzywdzonego. Wreszcie, nie można pomijać i tego aspektu, że do przestępstwa doszło w obliczu napaści zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i napływu do Polski obywateli ukraińskich, uchodźców chroniących użycie swoje i bliskich. W takich okolicznościach jakiegokolwiek przestępstwa z motywów ksenofobicznych, rasistowskich lub dyskryminacyjnych, a do takich należy czyn z art. 119 § 1 k.k., nabiera istotnej społecznej szkodliwości. Nie można bowiem tolerować zachowań, które mogą prowadzić do waśni narodowościowych, stanowiących zagrożenie dla spokoju społecznego w obliczu konfliktu zbrojnego na terenie sąsiedniego państwa. Wyrazem takiej zwiększonej społecznej szkodliwości przestępstw na szkodę obywateli ukraińskich są choćby przepisy zaostrzające kary za niektóre przestępstwa popełnione w czasie trwania konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy, co wynika z art. 72 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2023, poz.103 z późniejszymi

zmianami). Wśród okoliczności podmiotowych czynu oskarżonego wzięto pod uwagę umyślność i postać zamiaru, a także motywy i pobudki sprawcy.

Nie można było również zapominać, że chociaż oskarżony M. L. (1) w świetle prawa jest osobą niekaraną, to jednak były już przeciwko niemu prowadzone postępowania karne (k. 20, 247) i nie jest osobą dającą pewność, że nie będzie wchodził w konflikty z prawem.

Sąd uznał jednak, że sąsiedzki kontekst przestępstwa nakazuje takie ukształtowanie kary, aby nie tylko napiętnować oskarżonego M. L. (1) i ukarać go finansowo, ale także dać pokrzywdzonemu poczucie bezpieczeństwa i zadośćuczynienia finansowego, a przede wszystkim zapewnić zapobiegawczy i wychowawczy charakter kary.

Takie cele kary umożliwić może kara ograniczenia wolności w najniższym możliwym wymiarze, co której przesłanki dawał przepis art. 37a § 1 k.k. Przepis ten stanowi, że jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek. Właśnie karę nieprzekraczającą roku orzekł Sąd I instancji, nie dostrzegając, że cele kary określone w art. 53 § 1 i 2 k.k. spełni kara wolnościowa wymierzona na podstawie art. 37a § 1 k.k. tym bardziej, że został orzeczony środek kompensacyjny na podstawie art. 46 § 1 k.k. w wysokości 2.000 złotych na rzecz pokrzywdzonego. Jednocześnie nie zachodziły wyłączenia stosowania art. 37a § 1 k.k., określone w art. 37a § 2 k.k. Oskarżonemu nie przypisano bowiem przestępstwa w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz nie jest sprawcą przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Mając powyższe na uwadze, zmieniono zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego M. L. (1) w ten sposób, że:

a) w miejsce kary wymierzonej w punkcie I części rozstrzygającej, na podstawie art. 119 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 57a § 1 k.k., po zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a k.k. oraz art. 35 § 1 k.k., wymierzono mu karę 3 (trzech) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie, zaliczając na jej poczet – na podstawie art. 63 § 1 k.k. – okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 19 września 2022 r. od godz. 09:55 do dnia 20 września 2022 r. do godz. 15:50 (2 dni), przyjmując ten okres za równoważny 4 (czterem) dniom ograniczenia wolności;

b) uchylono orzeczenia akcesoryjne związane z orzeczeniem kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zawarte w punktach: II, III, IV i VII części rozstrzygającej, a także orzeczenie o opłacie zawarte w punkcie VIII części rozstrzygającej.

Orzekając znacznie łagodniejszą karę w stosunku do kary orzeczonej przez Sąd I instancji, czyli karę ograniczenia wolności po zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a k.k. oraz art. 35 § 1 k.k., w miejsce kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, Sąd odwoławczy kierował się dyrektywami zawartymi w art. 53 k.k. i wymierzył im kary według swego uznania w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc aby dolegliwość wymierzonych kar nie przekroczyła stopnia winy.

Uwzględniono zatem stopień winy oskarżonego i społeczną szkodliwość jego czynu, sposób życia przed popełnieniem przestępstw i zachowanie się po jego popełnieniu. Nie stracono z pola widzenia także potrzeby określania wysokości kary z uwzględnieniem postulatów prewencji ogólnej i indywidualnej. Przeanalizowano wreszcie takie elementy jak rodzaj i charakter naruszonego dobra, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstw, jak również postać zamiaru i motywację sprawców, czy też ich warunki osobiste.

Mając na uwadze powołane wyżej okoliczności i decydując na wybór rodzaju kary Sąd odwoławczy kierował się przede wszystkim zamiarem wymierzenia kary w najwyższym stopniu wychowawczej. Kara ograniczenia wolności przez pracę na cel społecznie użyteczny wydaje się być w stosunku do oskarżonych karą dolegliwą w koniecznym stopniu, ale też

karą akcentującą jej funkcję resocjalizacyjną oraz walor naprawy krzywd wyrządzonych społeczeństwu przez działanie oskarżonych.

Z tych też względów Sąd wymierzył oskarżonemu M. L. (1) karę 3 (trzech) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie. W ocenie Sądu Apelacyjnego, kara orzeczona w wyższym wymiarze albo kara pozbawienia wolności (nawet z warunkowym zawieszeniem jej wykonania) byłaby już – przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności podmiotowych i przedmiotowych inkryminowanego czynu – kara nazbyt surową. Wymierzona kara jest nie tylko adekwatna do stopnia winy, ale realizuje cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do oskarżonego. Zapobiegawczy sens wymierzonej kary ograniczenia wolności ma bowiem na celu odstraszenie sprawcy od ponownego wejścia na drogę przestępstwa, natomiast jej cele wychowawcze realizuje się poprzez kształtowanie postawy oskarżonego zarówno wobec przypisanego mu czynu, jak i przestępstwa w ogóle. Jednocześnie kara w tej postaci czyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także spełnia swoje zadania w zakresie prewencji generalnej, polegające na kształtowaniu w społeczeństwie postawy poszanowania prawa.

IV. Mając na względzie prawny charakter uzasadnienia wyroku, jako dokumentu sprawozdawczego z narady nad wyrokiem, w każdej sprawie stanowi ono integralną część procesu wyrokowania, która powinna przedstawiać tok rozumowania poprzedzający wydanie wyroku oraz wyjaśniać podstawy rozstrzygnięcia zawartego w części dyspozytywnej procesu myślowego, przedstawionego w uzasadnieniu (por. wyrok SN z 29 września 1973 r., sygn. II KR 105/73, OSNPG 1974, Nr 3, poz. 47; wyrok SN z 29.07. 1986 r., sygn. V KRN 1145/85, OSNPG 1986, Nr 11, poz. 154). Uzasadnienie wyroku winno być sporządzone językiem prawniczym, szanującym wszelkie normy stylistyczne i gramatyczne, co jest wyrazem troski o język ojczysty, a zarazem dowodzi kultury urzędowania. Stąd za niedopuszczalne – zarówno pod względem etyki języka, jak i konstytucyjnej zasady poszanowania godności człowieka bez względu na jego rolę procesową (art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) uznać należy posługiwanie się przez Sąd Okręgowy w Opolu w treści uzasadnienia wulgaryzmami mogącymi ranić uczucia pokrzywdzonego i jego rodziny oraz innych osób narodowości ukraińskiej.

Nie można było zaakceptować takiego sposobu opracowania uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które prowadziło do umieszczenia w oficjalnym dokumencie o charakterze urzędowym treści wulgarnych i znieważających obywateli narodowości ukraińskiej, nawet jeśli miało to postać cytowania wypowiedzi sprawcy przestępstwa. Prowadziło to do wtórnej wiktyimizacji pokrzywdzonego W. G. (1) i jego rodziny, a ponadto mogło szkodzić interesom państwa polskiego. Wreszcie, było po prostu niepotrzebne, gdyż język polski jest na tyle bogaty semantycznie, że zachowanie sprawcy przestępstwa można było dokładnie opisać nie uciekając się do zawarcia w uzasadnieniu wyroku niepożądanych, znieważających i zniesławiających treści.

W orzecznictwie sądów powszechnych słusznie wyrażano w przeszłości dość kategoryczne stanowiska wykluczające taki sposób opracowania uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie, w zachowującym w pełni aktualność wyroku z dnia 17 lutego 2014r. sygn. akt II AKa – 25/14: **„Nie do zaakceptowania jest używanie w uzasadnieniu wyroku wulgaryzmów, chociażby wynikały one z przeprowadzonych dowodów i przedstawiono je w formie cytatów. Wystarczającym jest, jeżeli ma to istotne znaczenie, użycie ogólnego poprawnego sformułowania i odwołanie się do stosowanych kart, na których znajduje się dany dowód.”** (LEX nr 1444893).

Podobne stanowisko odnajdujemy w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 listopada 2004r., sygn. akt II AKa – 189/04, w którym stwierdzono, że: **„Ustalając stan faktyczny, w uzasadnieniu orzeczenia nie powinno się używać zwrotów, które zawierają słowa wulgarne czy używane w slangu. Nie jest to bowiem język, który mógłby być stosowany przy sporządzaniu dokumentów urzędowych** (Prokuratura i Prawo – wkładka 2006, nr 6, poz. 34). W takim wypadku w uzasadnieniu wyroku należy zamieścić stosowne odesłanie do odpowiedniego protokołu, w którym te słowa wulgarne są wskazane, co może mieć istotne znaczenie np. w

sprawach o znieważanie lub zniesławienie (por. K. Eichstaedt [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany pod red. D. Świeckiego, LEX/el. 2023, teza 25 do art. 424 k.p.k.; podobnie: Ryszard A. Stefański i Stanisław Zabłocki [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom. III. Komentarz do art. 297-424). Podobne stanowisko zawarł również Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 9 października 2019r. sygn. II AKa – 273/19 (LEX nr 2749801).

Zacytowane orzeczenia sądów zapadały w stanie prawnym, który nie przewidywał jeszcze możliwości zaskarżenia samego uzasadnienia orzeczenia, co obecnie przewiduje przepis art. 443a k.p.k., z powodów określonych w art. 438 k.p.k. i art. 440 k.p.k. W świetle obowiązującego aktualnie prawa, tym bardziej konieczne wydawało się skorygowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, z uwzględnieniem przedstawionych wyżej uwag. W obliczu wniesienia środka odwoławczego w niniejszej sprawie wyłącznie na korzyść oskarżonego przez jego obrońcę, zmiana uzasadnienia wyroku nie była sprzeczna z zakazem reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k., a wręcz przeciwnie, przez oszczędny i wolny od wulgaryzmów opis wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), działała wręcz na jego korzyść.

Realizując wskazane wyżej postulaty, na podstawie art. 440 k.p.k. zmieniono uzasadnienie zaskarżonego wyroku w następujący sposób:

a) w punkcie: „1.1. Fakty uznane za udowodnione” w rubryce: „Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione”, zdanie rozpoczynające od słów: „Z uwagi na narodowość sąsiadów M. L. (1) wielokrotnie zwracał się do O. G.”, w miejsce zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), skończono słowami: „wyzywał ją słowami obelżywymi i w wulgarnej formie żądał, aby wróciła na Ukrainę.”;

b) w punkcie: „1.1. Fakty uznane za udowodnione” w rubryce: „Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione”, zdanie rozpoczynające od słów: „Po wyjściu z mieszkania oskarżony zaczął wymachiwać w kierunku pokrzywdzonego pałką teleskopową o długości 21 cm oraz maczetą o długości 35 cm, krzycząc jednocześnie: "ja Cię zabiję", w miejsce dalszych zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), skończono słowami: „wyzywał pokrzywdzonego słowami obelżywymi i w wulgarnej formie żądał, aby wrócił na Ukrainę.”;

c) w punkcie: „2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)” w rubryce: „Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu”, zdanie rozpoczynające od słów: „Wyjaśnieniom tym przeczą zeznania świadków W. G. (1) i O. G., z których wynika, że konflikt pomiędzy małżeństwem, a oskarżonym narastał od dłuższego czasu, a jego wyłącznym podłożem były kwestie związane z narodowością państwa G., świadczą o tym słowa wielokrotnie wypowiedziane przez oskarżonego, w tym również podczas zdarzenia, m.in.”, w miejsce dalszych zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), skończono słowami: „zawierające wyzwiska pod adresem państwa G. i żądania, aby wrócili na Ukrainę, wypowiedziane w wulgarnej formie.”;

d) w punkcie: „3. Podstawa prawna wyroku” w rubryce: „Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej”, zdanie rozpoczynające od słów: „Podobnie podczas zdarzenia oskarżony wyraźnie zaznaczał swe uprzedzenia wobec pokrzywdzonych grożąc W. G. (1) słowami: „zabiję Cię”, w miejsce dalszych zacytowanych tam wypowiedzi oskarżonego M. L. (1), kończy słowami: „oraz wystawiając środkowy palec wobec O. G. i w wulgarnej formie żądając od W. i O. G., aby wrócili na Ukrainę.”;

W pozostałej części zaskarżony wyrok i jego uzasadnienie utrzymano w mocy (art. 437 § 1 k.p.k.).

V. Na podstawie art. 634 k.p.k. oraz art. 636 § 1 i 2 k.p.k., jak również art. 2 ust. 1 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2023r. poz. 123) zasądzone od oskarżonego M. L. (1) na rzecz Skarbu Państwa przypadające na niego koszty postępowania odwoławczego w wysokości 140,- (stu czterdziestu) złotych, na co składa się 20,- złotych tytułem zryczałtowanych wydatków Skarbu Państwa w tym postępowania oraz 120,- złotych opłaty za obie instancje. W zakresie tego rozstrzygnięcia uwzględniono stan osobisty rodzinny i majątkowy oskarżonego oraz jego możliwości zarobkowe.

	Bogusław Tocicki	